

รายงาน การเฝ้าระวังโรค ประจำสัปดาห์

VOLUME 14 NUMBER 1
JANUARY 14, 1983

อหิวาตกโรค - พย.-ธค.	1
โรคตาแดง - จังหวัดราชบุรี	2
Cutaneous anthrax	2
จังหวัดกำแพงเพชร	

EPIDEMIOLOGICAL SURVEILLANCE REPORT

กองระบาดวิทยา

วังเทวะเวสม์ ถนน 10200

รายงานการสอบสวนโรคทางระบาดวิทยา

อหิวาตกโรค - เดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม

มีรายงานการสอบสวนโรคอหิวาตกทั้งหมด ๘ รายจาก ๓ จังหวัด เป็นจังหวัดชายทะเลทั้งหมด ทั้ง ๘ รายเป็นคนในท้องถิ่นเอง (ระยอง ๖ ราย, ชุมพร ๑ รายและ ฉะเชิงเทรา ๑ ราย) จังหวัดระยองได้ทำ rectal swabs ผู้สัมผัส ๓๓ ราย กับอีกจำนวนหนึ่งซึ่งไม่ได้บอกมารวมทั้งส่งน้ำตรวจ รายงานผลขึ้นต้นพบว่าไม่พบ V.cholerae ทั้งหมด จังหวัดชุมพรได้ทำ rectal swabs ผู้สัมผัส ๗ ราย ไม่มีรายงานผลการตรวจเพิ่มเติมมาด้วย ฉะเชิงเทราได้ทำ rectal swabs ผู้สัมผัสจำนวนหนึ่ง ไม่มีรายงานผลการตรวจเพิ่มเติมมาด้วย V.cholerae ที่แยกเชื้อได้ทั้งหมดในรายงานนี้เป็น V.cholerae El Tor serotype Inaba ทั้งหมด

ผู้รายงาน: เจ้าหน้าที่ระบาดวิทยา สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดระยอง, เจ้าหน้าที่ระบาดวิทยา สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชุมพร, เจ้าหน้าที่ระบาดวิทยา สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดฉะเชิงเทรา

หมายเหตุรายงาน - ปัญหาที่พบตลอดทั้งปี ๒๕๒๕ สำหรับการสอบสวนโรคอหิวาตกก็คือ ๑.หาแหล่งของการแพร่เชื้อไม่พบ และ ๒.ไม่สามารถหา mode of transmission ซึ่งเป็นจุดสำคัญเริ่มต้นสำหรับวางมาตรการควบคุมที่เหมาะสมตามมา ที่น่าสังเกตคือส่วนมากจำเป็นต้องรอผลจากห้องปฏิบัติการยืนยันเสียก่อนจึงจะเริ่มต้นทำการสอบสวนโรคได้ ปัญหาเหล่านี้ต้องการการแก้ไขจากผู้รับผิดชอบทั้งในส่วนกลางและระดับจังหวัด ที่จะวางแนวทางที่เหมาะสมสำหรับการสอบสวนโรคอหิวาตกออกมา รวมทั้งมีการศึกษาเพิ่มเติมทางระบาดวิทยาของอหิวาตกและอุจจาระร่วงอื่น ๆ ในประเทศไทย เพื่อนำมาใช้ในการวางมาตรการควบคุมป้องกัน

โรคตาแดง - จังหวัดราชบุรี

ระหว่างวันที่ ๗ - ๒๘ ตุลาคม ได้เกิดการระบาดของโรคตาแดงเกิดขึ้นที่หมู่ที่ ๔ ต.เจดีย์หัก อ.เมือง จ.ราชบุรี พบผู้ป่วยรวม ๕๓ รายใน ๑๖ หลังคาเรือน (มีผู้อยู่อาศัย ๔๖ คน) จากประมาณ ๔๐ กว่าหลังคาเรือนในหมู่บ้าน อัตราป่วยตามหลังคาเรือนประมาณ ๔๐% อัตราป่วยในกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในบ้านเดียวกันเท่ากับ ๕๕% ผู้ป่วยเป็นชาย ๒๓ ราย หญิง ๓๐ ราย อายุต่ำกว่า ๗ ปี ๗ ราย อายุ ๗ - ๑๓ ปีซึ่งอยู่ในวัยเรียน ๑๖ ราย และ ๑๔ ปีขึ้นไป ๓๐ ราย ผู้ป่วยจะเริ่มมีอาการคันและเคืองตาก่อน จากนั้นจะมีอาการน้ำตาไหล ตาแดง ลูแสงสว่างไม่ได้ บางรายจะมีอาการตาบวมและปวดร่วมด้วย การสอบถามผู้ป่วยรายแรก ซึ่งเริ่มป่วยวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๒๕ ไม่มีประวัติเดินทางไปต่างท้องที่ ประกอบอาชีพอยู่ในหมู่บ้านมาตลอด การสอบถามหมู่บ้านรอบ ๆ ทราบว่าก่อนหน้านั้นมีผู้ป่วยโรคตาแดงขึ้นที่หมู่ที่ ๕ ตำบลเดียวกัน และหมู่ที่ ๔ อีกตำบลหนึ่งซึ่งมีเขตติดต่อกับหมู่ที่ ๔ ต.เจดีย์หัก เช่นเดียวกัน เจ้าหน้าที่ได้ออกสอบสวนโรค เก็บ discharge จากตาส่งตรวจ และร่วมกับเจ้าหน้าที่ประจำสถานีอนามัยตำบลเจดีย์หักจ่ายยารักษาโรคตามอาการ รวมทั้งให้สุขศึกษาเพื่อให้ประชาชนรู้จักวิธีการป้องกันและรักษาตัวเอง

ผู้รายงาน: ศูนย์ระบาดวิทยาภาคกลาง จ.ราชบุรี

หมายเหตุรายงาน - ในปีนี้จำนวนผู้ป่วยโรคตาแดง (acute haemorrhagic conjunctivitis) ที่มีรายงานมายังกองระบาดวิทยา ลดลงจากในปี ๒๕๒๔ ซึ่งมีรายงานทั้งสิ้น ๕๕,๐๗๕ รายเล็กน้อย โรคนี้ติดต่อได้ค่อนข้างง่าย รวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งในเด็กและผู้ใหญ่ มีรายงานการระบาดอย่างกว้างขวางในทุกทวีป ยกเว้นอเมริกาและออสเตรเลียทุกปี ในประเทศไทยการระบาดของโรคนี้ส่วนใหญ่เกิดจาก enterovirus ๗๐ (EV ๗๐) การรักษาอนามัยส่วนบุคคลเป็นมาตรการสำคัญในการป้องกันโรคนี้

การระบาดของ cutaneous anthrax - จังหวัดกำแพงเพชร

ระหว่างวันที่ ๔ - ๑๔ ธันวาคม ๒๕๒๕ ได้เกิดการระบาดของโรคแอนแทรกซ์ขึ้นที่ บ.หนองไผ่ ต.ทุ่งทราย อ.คลองขลุง จ.เพชรบูรณ์ พบผู้ป่วยรวมทั้งหมด ๑๐ ราย เป็นชาย ๗ ราย หญิง ๓ ราย ผู้ป่วยทั้ง ๑๐ รายมีประวัติร่วมฆ่าห่านและซากวัวตัวหนึ่งซึ่งป่วยและตายลงอย่างกะทันหัน ก่อนจะเริ่มมีอาการผื่นขึ้นตามผิวหนังบริเวณมือและแขน ร่วมกับมีไข้หนาวสั่นตามมา ต่อมาผื่นนั้นกลายเป็นตุ่มใส ตรงกลางเปลี่ยนเป็นสีดำแดง แผลหลวาลึกฐานตุ่มบวมแดงแข็ง ไม่มีอาการเจ็บปวด ผู้ป่วยรายแรกเข้ารับการรักษาที่ รพ.กำแพงเพชรใน

สถานการณ์อหิวาตกโรค

ในสัปดาห์นี้มีรายงานผู้ป่วยอหิวาตกโรค ๑๔ รายจาก ๔ จังหวัด คือสมุทรปราการ ๔ ราย นนทบุรี ๓ ราย สุราษฎร์ธานี ๑ ราย และสงขลา ๗ ราย ตาย ๑ ราย รวมตั้งแต่ - ต้นปีอหิวาตกโรค ๑๔ ราย ผู้ป่วยรายแรกเริ่มป่วยวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๒๖ เป็นชายไทยอายุ ๓๕ ปี อยู่ ต.ท้ายบ้าน อ.เมืองสมุทรปราการ เข้ารับการรักษาที่ รพ.สมุทรปราการ วันที่ ๒ มกราคม ๒๕๒๖ เช่นกัน สำหรับสมุทรปราการ มีผู้ป่วยอหิวาตกโรคติดต่อกันมาตั้งแต่วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๕ รวมผู้ป่วยในปี ๒๕๒๕ มีป่วย ๑๑๑ ราย ตาย ๓ ราย จังหวัดนนทบุรีมีผู้ป่วย ๓ ราย รายแรกเริ่มป่วย ๓ มกราคม ๒๕๒๖ เป็นการเกิดโรคติดต่อกันมาจากปีก่อน เช่นกัน จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีผู้ป่วยรายเดียว เริ่มป่วย ๔ มกราคม ๒๕๒๖ จากบ้านหมู่ที่ ๔ ต.บางมะเดื่อ อ.พุนพิน ส่วนที่ จ.สงขลา มีผู้ป่วยในปีนี้มีรวม ๗ ราย ตาย ๑ ราย เป็นผู้ป่วยจาก อ.เมือง ๓ ราย อ.จะนะ ๒ ราย อ.หาดใหญ่ ๑ ราย และ อ.งาช้าง ๑ ราย ผู้ป่วยที่ถึงแก่กรรมอยู่ อ.สติงพระ เป็นชายไทย อายุ ๖๒ ปี อยู่หมู่ที่ ๑ ต.วัดโหนด อ.สติงพระ เข้ารับการรักษาที่ รพ.สงขลา เมื่อ ๔ มกราคม ถึงแก่กรรม ๕ มกราคม เวลา ๑๔.๐๐ น. ผู้ป่วยอหิวาตกโรคทั้งหมดนี้พบเชื้ออหิวาตกโรคชนิดเอลเทอร์ เชื้อสายถิ่นฐาน และนำส่งแล็บที่เริ่มมีจำนวนผู้ป่วยมากขึ้นเป็นพิเศษในสัปดาห์แรกของปี ๒๕๒๖ นี้ เพราะมีรายงานจาก จ.สงขลา ถึง ๗ ราย ที่สงขลา ตลอดปี พ.ศ.๒๕๒๕ เพิ่งเริ่มมีผู้ป่วย ๒ รายในวันที่ ๓๐ และ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๒๕ เพิ่มขึ้นในสัปดาห์แรกปี ๒๕๒๖ นี้ อีก ๗ ราย ในจังหวัดภาคใต้เดือนธันวาคม ที่ จ.ชุมพร วันที่ ๑ และวันที่ ๗ ธันวาคม มีผู้ป่วยวันละ ๑ ราย รวม ๒ ราย สัปดาห์นี้มีที่ สุราษฎร์ธานี ๑ ราย มีแนวโน้มที่ต้องระวังว่าจะกระจายไปเพิ่มขึ้นในจังหวัดอื่นในภาคใต้ ส่วนใน จ.สมุทรปราการ นนทบุรี และ กทม.มีประปรายอยู่ตลอดมาก็อาจจะเพิ่มมากขึ้น เพราะในฤดูแล้งเคยมีประวัติการระบาดในเดือนกุมภาพันธ์ ใน กทม.เมื่อปี ๒๕๐๒ ในปี ๒๕๒๕ ผู้ป่วยก็เริ่มมากขึ้นตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ เช่นกัน.

วันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๒๕ ผลการเพาะเชื้อจากแผลที่นิ้วมือชาวพบ B.anthraxis ในวันที่ ๑๕ ธันวาคม ผู้ป่วยรายต่อ ๆ มาเข้ารับการรักษาที่ รพ.กำแพงเพชรเช่นเดียวกัน ทั้ง ๑๐ ราย ไม่มีผู้ป่วยด้วยอาการของทางเดินอาหาร

สำหรับวัวที่ตาย อยู่ในกลุ่มฝูงวัวที่พ่อค้าวัวค่อนจาก อ.แม่สอด จ.ตาก มาขาย ในหมู่บ้าน และตายลงอย่างกระทันหันในวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๒๕ พ่อค้าวัวได้ขายซากวัวให้กับประชาชนในหมู่บ้านหนองไผ่ ผู้ซื้อได้ร่วมกับเพื่อนบ้านชำแหละซากวัวแล้วแจกจ่ายแบ่งกันบริโภค และผู้ที่ร่วมชำแหละซากวัวมีอาการทางผิวหนังดังกล่าวในวันรุ่งขึ้น สำหรับกลุ่มผู้บริโภคไม่มีรายงานว่ามีอาการเจ็บป่วย เศษเนื้อ, เลือด และน้ำล้างซากตั้งอยู่บริเวณที่ชำแหละ ส่วนหนึ่งเอาไปเลี้ยงสุกร ปรากฏว่าสุกรตัวนั้นป่วยและตายในวันรุ่งขึ้น

ผู้ป่วยทั้ง ๑๐ รายยังรับการรักษาอยู่ใน รพ.กำแพงเพชร มีอาการดีขึ้นทุกราย สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดได้ร่วมกับปศุสัตว์จังหวัดดำเนินการควบคุมป้องกันโรค โดยการทำลายแหล่งแพร่เชื้อ, ให้สุขศึกษาแก่ประชาชน, เฝ้าระวังติดตามผู้สัมผัส และค้นหาผู้ป่วยใหม่ไปแล้ว ผู้รายงาน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกำแพงเพชร